Sprawozdanie z realizacji Mazowieckiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2023

Samorząd Województwa Mazowieckiego

WARSZAWA, 2025

Mazowsze. serce Polski

Spis treści

Wykaz skrótów 3
I. Wprowadzenie 4
II. Epidemiologia – opieka psychiatryczna na Mazowszu 5
1. Zdrowie psychiczne - definicje 5
2. Charakterystyka województwa mazowieckiego 6
3. Rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych w województwie mazowieckim 6
III. Zasoby opieki psychiatrycznej na Mazowszu 8
IV. Realizacja celów i zadań województwa określonych w Mazowieckim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2023 9
Cel 1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb 9
1. UPOWSZECHNIANIE ŚRODOWISKOWEGO MODELU PSYCHIATRYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ 9
1.1. Centra Zdrowia Psychicznego 9
2. UPOWSZECHNIENIE ZRÓŻNICOWANYCH FORM POMOCY I OPARCIA SPOŁECZNEGO 11
2.1. Aktualizacja wojewódzkiego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego oraz wspieranie projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym zapewnienie ciągłości działaniom skutecznym. 11
2.2. Dzienne Domy Pobytu dla osób z chorobami otępiennymi (działanie realizowane przez MCPS) 12
2.3. Program Wsparcia Domów Opieki Medycznej 12
3. AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI 13
4. SKOORDYNOWANIE DOSTĘPNYCH FORM OPIEKI I POMOCY 14
4.1. Przewodnik informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi 14
4.2. Mazowiecka Rada Zdrowia Psychicznego 14
Cel 2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi 16
Cel 3. Podejmowanie innych działań mających na celu zapobieganie zaburzeniom psychicznym wśród mieszkańców Mazowsza 17

1. PROGRAM POLITYKI ZDROWOTNEJ 17

1.1. Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zaburzeń depresyjnych dla dzieci i młodzieży z województwa mazowieckiego na lata 2022-2025 17

1.2. Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zaburzeń depresyjnych dla osób po 60 r.ż. z województwa mazowieckiego na lata 2023-2025 17

2. DZIAŁANIA FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH W RAMACH RPO WM 2014-2020 18

2.1. Regionalne programy polityki zdrowotnej 18

3. Inne działania 21

3.1 Wsparcie deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, w tym osobami starszymi 21

V. Podsumowanie 23

VI. Spis załączników 25

Wykaz skrótów

ASD – Zaburzenia ze spektrum autyzmu (ASD od ang. autism spectrum disorder)

CZP – Centrum Zdrowia Psychicznego

DDP – Dzienne Domy Pobytu dla osób z chorobami otępiennymi

DOM – Dom Opieki Medycznej

JST – jednostki samorządu terytorialnego

MCPS – Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej

MOW NFZ - Mazowiecki Oddział Wojewódzki Narodowego Funduszu Zdrowia

MPOZP – Mazowiecki Program Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2023

NFZ – Narodowy Fundusz Zdrowia

NPOZP – Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022

PWDOM – Program Wsparcia Domów Opieki Medycznej

PZK – punkt zgłoszeniowo-konsultacyjny

SWM – Samorząd Województwa Mazowieckiego

UMWM – Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego w Warszawie

WPPiOS – Wojewódzki Program Pomocy i Oparcia Społecznego dla osób z Zaburzeniami Psychicznymi na lata 2018-2022

WUP – Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie

I. Wprowadzenie

Podstawą opracowania MPOZP na lata 2018-2023 były następujące akty prawne:

- ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 566 ze zm.),
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2024 r. poz.917),
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 – 2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458).

MPOZP został przyjęty do realizacji Uchwałą nr 1631/381/18 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 15 października 2018 r., a następnie zaktualizowany Uchwałą nr 1439/253/21 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 13 września 2021 r.

Celami na lata 2018-2023 były:

- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb;
- prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi;
- podejmowanie innych działań mających na celu zapobiegania zaburzeniom psychicznym wśród mieszkańców Mazowsza.

Koordynatorem współpracy i działań mających na celu wdrożenie MPOZP był Departament Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM w Warszawie, współpracujący z Mazowiecką Radą Zdrowia Psychicznego, MCPS i WUP.

II. Epidemiologia – opieka psychiatryczna na Mazowszu

1. Zdrowie psychiczne - definicje

Według definicji Światowej Organizacji Zdrowia (WHO, ang. World Health Organization) zdrowie psychiczne jest stanem dobrego samopoczucia, w którym człowiek wykorzystuje swoje zdolności, radzi sobie ze stresem w codziennym życiu, wydajnie i owocnie pracuje oraz jest w stanie wnieść wkład w życie danej wspólnoty[1]. Zdrowie psychiczne można ujmować przez dwa wymiary:

- pozytywne zdrowie psychiczne – to dobrostan jednostki i takie zasoby, które umożliwiają radzenie sobie z trudnościami i unikanie załamania stanu zdrowia;
- negatywne zdrowie psychiczne – wiąże się z objawami negatywnymi, określanymi jako psychologiczny dystres i występowaniem zaburzeń psychicznych.

Raport WHO z 2001 r. pn. *„Zdrowie psychiczne: nowe rozumienie, nowa nadzieja”*, wśród najczęściej występujących zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wymienia: depresję, schizofrenię, zaburzenia zachowania, zaburzenia związane ze spożywaniem alkoholu i narkotyków oraz samookaleczenia[2]. Według ww. raportu większość zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowań spowodowanych jest interakcjami pomiędzy czynnikami biologicznymi, psychologicznymi oraz socjalnymi, przy czym jako priorytetowe czynniki socjalne warunkujące powstawania zaburzeń psychicznych wymienia:

- ubóstwo – a zwłaszcza niski status społeczny,
- niski poziom wykształcenia,
- płeć żeńska w przypadku nerwic i depresji (częstym powodem są zmiany hormonalne w organizmie, np. na skutek macierzyństwa, ale też większe narażanie na przemoc domową, nadużywanie leków psychotropowych),
- wiek dziecięcy i starczy (rozwój emocjonalny w dzieciństwie ma znaczny wpływ na występowanie zaburzeń psychicznych w wieku dorosłym, u ludzi starszych zwiększa się tendencja do zapadania na zaburzenia psychiczne, zwłaszcza na depresję),
- sytuacje konfliktów i katastrof,
- czynniki rodzinne i środowiskowe (utrata małżonka, utrata pracy, relacje rodzinne),
- choroby o dużym zagrożeniu dla zdrowia/życia (nowotwory, AIDS).

Natomiast art. 3 ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz.U z 2024 poz. 917) definiuje osoby z zaburzeniami psychicznymi jako:

- osoby chore psychicznie (wykazujące zaburzenia psychotyczne),
- upośledzone umysłowo,

[1] Konstytucja Światowej Organizacji Zdrowia, Porozumienie zawarte przez Rządy reprezentowane na Międzynarodowej Konferencji Zdrowia i Protokół dotyczący Międzynarodowego Urzędu Higieny Publicznej, podpisane w Nowym Jorku dnia 22 lipca 1946 r. (Dz.U.1948.61.477).
[2] The World health report: 2001: Mental health: new understanding, new hope, 2001, https://iris.who.int/handle/10665/42390; dostęp: 19.12.24 r.

- wykazujące inne zakłócenia czynności psychicznych, które zgodnie ze stanem wiedzy medycznej zaliczane są do zaburzeń psychicznych, a osoba ta wymaga świadczeń zdrowotnych lub innych form pomocy i opieki niezbędnych do życia w środowisku rodzinnym lub społecznym.

2. Charakterystyka województwa mazowieckiego

Województwo mazowieckie jest największym regionem w Polsce zarówno pod względem zajmowanego obszaru (35,6 tys. km^2, co stanowi 11,3% powierzchni Polski), jak i liczby ludności (5,5 mln osób, co stanowi 14,6% ogółu ludności kraju), co oznacza, że co siódmy mieszkaniec kraju mieszka na Mazowszu[3]. Większość ludności Mazowsza zamieszkuje w miastach, a największym miastem regionu jest Warszawa, gdzie zamieszkuje co drugi mieszkaniec mazowieckich miast.

Z każdym rokiem wśród ludności województwa mazowieckiego obserwowany jest wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Ich liczba na koniec 2023 r. wynosiła 1 220,1 tys. i była o 148,1 tys. (o 13,8%) większa niż w 2015 r. Ubyło natomiast ludności w wieku produkcyjnym (mniej o 2,8% w 2023 r. względem 2015 r.) Od 2015 r. stopniowo wzrastała natomiast liczba dzieci i młodzieży w wieku 0–17 lat (w wieku przedprodukcyjnym).

Województwo mazowieckie jest regionem o jednej z najmniejszych w kraju stopie bezrobocia (wg. stanu na grudzień 2023 r. bezrobocie w województwie wynosi 4,1% gdy stopa bezrobocia w kraju wynosiła 5,1%). Mimo powyższego odnotowuje się również wyraźne terytorialne zróżnicowanie stopy bezrobocia. Różnica pomiędzy najniższą (m. st. Warszawa – 1,4%), a najwyższą (powiat szydłowiecki – 24,2%) stopą bezrobocia wyniosła w 2023 r. niemal 23 %.

3. Rozpowszechnienie zaburzeń psychicznych w województwie mazowieckim

Z analiz Ministerstwa Zdrowia wynika, że łączna liczba pacjentów korzystających w 2023 r. ze świadczeń opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień w województwie mazowieckim wzrosła o 8,4% względem roku 2018 (190,36 tys.) i wynosiła 206,37 tys., w tym:

- dla rozpoznania *zaburzenia organiczne* w 2023 r. wynosiła 25,75 tys., co stanowi spadek zachorowań o 13,6%. względem danych z 2018 r. (29,82 tys.),
- dla rozpoznań *z grupy uzależnień* w 2023 r. wynosiła 37,86 tys., co stanowi wzrost zachorowań o 2,6% względem danych z 2018 r. (36,88 tys.),
- dla rozpoznania *schizofrenia* w 2023 *r.* wynosiła 19,94 tys. os. co stanowi spadek zachorowań o 9,3% względem danych z 2018 r. (21,98 tys.),
- dla rozpoznania *psychozy inne niż schizofrenia* w 2023 r. wynosiła 2,46 tys. co stanowi spadek zachorowań o 16,6% względem roku 2018 (2,95 tys.),

[3] Raport o sytuacji społeczno-gospodarczej województwa mazowieckiego 2024 https://warszawa.stat.gov.pl/publikacje-i-foldery/, dostęp: 15.01.25 r. Pozostałe dane liczbowe w tej sekcji także pochodzą z tego źródła.

- dla rozpoznania *zaburzenia nastroju* w 2023 r. wynosiła 44,27 tys. co stanowi wzrost o 7,3% względem danych z 2018 r. (41,27 tys.),
- dla rozpoznania *zaburzenia lękowe* w 2023 r. wynosiła 72,75 tys. co stanowi wzrost zachorowań o 23% względem 2018 r. (59,12 tys.).

Należy mieć na uwadze, że powyższe dane podane są w wartościach bezwzględnych.

W 2023 r. na Mazowszu udzielono łącznie 1,54 mln porad dla osób dorosłych, co stanowi wzrost liczby porad o 16,6% względem danych z 2018 r. gdy udzielono 1,32 mln porad. W porównaniu do innych województw Mazowsze uzyskało największy przyrost liczby porad (ok. 220 tys.).

III. Zasoby opieki psychiatrycznej na Mazowszu

Świadczenia dla osób z zaburzeniami psychicznymi mogą być udzielane w formie:

- świadczeń z zakresu pomocy zdrowotnej: doraźnej, ambulatoryjnej, dziennej, szpitalnej, środowiskowej, w domach pomocy społecznej oraz
- świadczeń z zakresu oparcia społecznego: Środowiskowe Domy Samopomocy, Ośrodki Wsparcia, Warsztaty Terapii Zajęciowej, Kluby, Specjalistyczne Usługi Opiekuńcze, Chronione Zakwaterowanie, Programy Aktywizacji Zawodowej.

W latach 2018-2023 SWM był podmiotem tworzącym lub właścicielem 10 podmiotów leczniczych oferujących świadczenia z zakresu pomocy zdrowotnej dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym 5 szpitali o profilu psychiatrycznym dla dorosłych oraz 2 szpitali o profilu psychiatrycznym dla dzieci i młodzieży, a także 3 szpitali wielospecjalistycznych posiadających oddziały psychiatryczne. Według danych na 31 grudnia 2017 r. ww. podmioty dysponowały 2 853 łóżkami, natomiast wg. stanu na 30 czerwca 2024 r. liczba łóżek zmalała do 2 631 tj. o 7%.

Według danych z „Informatora o zawartych umowach" w 2018 r. MOW NFZ zawarł 213 umów na realizację świadczeń z zakresu opieka psychiatryczna i leczenie uzależnień. W 2023 r. liczba podpisanych umów dotyczących tego rodzaju świadczeń wynosiła 283[4].

Łącznie we wszystkich podmiotach leczniczych znajdujących się na terenie województwa mazowieckiego działają 73 oddziały o profilu psychiatrycznym oraz 37 poradni zdrowia psychicznego, w tym 11 poradni dla dzieci i młodzieży.

Dane teleadresowe mazowieckich placówek zajmujących się zdrowiem psychicznym oraz dane zakładów pracy chronionej udostępniane są w Informatorze Zdrowia Psychicznego, którego aktualna wersja publikowana jest na stronie internetowej SWM, tj. mazovia.pl[5].

[4] https://www.nfz.gov.pl/o-nfz/informator-o-zawartych-umowach/ dostęp: 11.03. 25 r.
[5] https://mazovia.pl/pl/bip/zalatw-sprawe/zdrowie-i-polityka-spoleczna/promocja-zdrowia-psychicznego/informator-zdrowia-psychicznego.html, dostęp: 3.03.25 r.

IV. Realizacja celów i zadań województwa określonych w Mazowieckim Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2023

Cel 1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb

1. UPOWSZECHNIANIE ŚRODOWISKOWEGO MODELU PSYCHIATRYCZNEJ OPIEKI ZDROWOTNEJ

1.1. Centra Zdrowia Psychicznego

Zgodnie z założeniami Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017-2022, opieka psychiatryczna powinna stać się opieką środowiskową zorganizowaną w CZP.
W celu realizacji tego zadania w 2018 r. Ministerstwo Zdrowia rozpoczęło pilotaż, który zakłada powstanie 129 CZP do końca 2027 r.

CZP są powoływane i nadzorowane przez ministra zdrowia, finansowane przez NFZ a świadczenia udzielane są osobom pełnoletnim z zaburzeniami psychicznymi, którym zapewniona jest kompleksowa opieka zdrowotna w formie pomocy doraźnej, ambulatoryjnej (porada lekarska, porada psychologiczna, sesja psychoterapii, wizyta domowa), dziennej, szpitalnej i środowiskowej.

Do założeń CZP należy m. in.: zwiększona dostępność do świadczeń, integracja form opieki, koordynacja pomocy, opieka specjalistów z różnych dziedzin, zindywidualizowane podejście do pacjenta, zmiana roli opieki szpitalnej na interwencję pomocniczą.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia w województwie mazowieckim działa 14 CZP, przy czym 6 z nich w podmiotach leczniczych SWM.

- **Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza w Pruszkowie I** - m. Pruszków, powiat pruszkowski, gmina Podkowa Leśna, dzielnica m.st. Warszawy Ursus (typ A);
- **Mazowieckie Specjalistyczne Centrum Zdrowia im. prof. Jana Mazurkiewicza w Pruszkowie II** - m. Grodzisk Mazowiecki, powiat żyrardowski, gminy: Baranów, Grodzisk Mazowiecki, Jaktorów, Milanówek, Żabia Wola (typ A);
- **Mazowiecki Szpital Bródnowski sp. z o. o. z siedzibą w Warszawie** - dzielnice m.st. Warszawy: Targówek, Praga-Północ (typ A);
- **„Mazowiecki Szpital Wojewódzki Drewnica" sp. z o.o.** – powiat wołomiński (typ A);
- **Samodzielny Wojewódzki Zespół Publicznych Zakładów Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej w Warszawie** - dzielnice m.st. Warszawy: Śródmieście, Żoliborz (typ A);

- **Wojewódzki Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej im. prof. Eugeniusza Wilczkowskiego w Gostyninie** - powiat gostyniński, m. Gąbin, gminy: Gąbin, Łąck, Nowy Duninów, Słubice (typ A);
- Szpital Wolski im. dr Anny Gostyńskiej Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Warszawie - dzielnica m.st. Warszawy Wola (typ A);
- Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie - dzielnica m.st. Warszawy Mokotów (typ A);
- Szpital Bielański im. ks. Jerzego Popiełuszki Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej - dzielnica m.st. Warszawy Bielany (typ A);
- Instytut Psychiatrii i Neurologii w Warszawie - dzielnica m.st. Warszawy Ursynów, Wilanów (typ A);
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Siedlcach - m. Siedlce, powiaty: siedlecki, sokołowski, łosicki (typ A);
- Medikar sp. z o.o. sp. k. z siedzibą w Warszawie – powiat piaseczyński (typ B);
- Wojskowy Instytut Medyczny - Państwowy Instytut Badawczy - dzielnica m.st. Warszawy Praga-Południe (typ A);
- Samodzielny Zespół Publicznych Zakładów Lecznictwa Otwartego Warszawa-Ochota - dzielnica m.st. Warszawy Ochota (typ B).

W ramach CZP typu A podmiot musi zapewnić świadczenia stacjonarne:

- psychiatryczne (25 łóżek na 100 tys. osób powyżej 18. roku życia zamieszkujących obszar działania centrum),
- w miejscu udzielania pomocy doraźnej,
- dzienne psychiatryczne (25 miejsc na 100 tys. osób powyżej 18. roku życia zamieszkujących obszar działania centrum),
- ambulatoryjne psychiatryczne i leczenie środowiskowe (domowe) z punktu zgłoszeniowo-konsultacyjnego (PZK).

W ramach CZP typu B podmiot musi zapewnić:

- świadczenia dzienne psychiatryczne (25 miejsc na 100 tys. osób powyżej 18. roku życia zamieszkujących obszar działania centrum),
- ambulatoryjne psychiatryczne i leczenie środowiskowe (domowe) z punktem zgłoszeniowo-koordynacyjnym,
- całodobową opiekę w ramach PZK.

Zgodnie z zapisami MPOZP SWM we współpracy z samorządami powiatów opracuje dokument, w którym określi strategię rozwoju zasobów ochrony zdrowia psychicznego, uwzględniającą aktualny stan prawno-organizacyjny systemu opieki zdrowotnej w Polsce oraz wnioski z map potrzeb zdrowotnych. Celem wypracowanych rozwiązań jest zapewnienie kompleksowej opieki zdrowotnej nad osobami z zaburzeniami psychicznymi, zorganizowanej w CZP, w tym przemieszczanie ogólnych oddziałów psychiatrycznych z wojewódzkich szpitali monospecjalistycznych do lokalnych szpitali wielospecjalistycznych.

Dokument zostanie opracowany po zrealizowaniu programu pilotażowego, wdrażanego przez Ministerstwo Zdrowia na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie programu pilotażowego w centrach zdrowia psychicznego (t. j. Dz.U. 2018 poz.875), stanowiącego obszar testowy dla środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej opartego na CZP pod kątem zmiany organizacji, finasowania, jakości i dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej. Zgodnie z rozporządzeniem Ministerstwa Zdrowia z dnia 27 kwietnia 2018 r. w sprawie programu pilotażowego w CZP (Dz. U. z 2024 r., poz. 875 z późn. zm.) świadczenia opieki zdrowotnej w ramach pilotażu mogą być udzielane nie dłużej niż do dnia 30.06.2025 r.

2. UPOWSZECHNIENIE ZRÓŻNICOWANYCH FORM POMOCY I OPARCIA SPOŁECZNEGO

Szczegółowe informacje dot. realizacji zadań w latach 2018-2023 zawierają załącznik nr 1-6 do niniejszego sprawozdania.

Przykładowe zrealizowane działania:

2.1. Aktualizacja wojewódzkiego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego oraz wspieranie projektów organizacji pozarządowych służących rozwojowi form oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi, w tym zapewnienie ciągłości działaniom skutecznym.

Głównym celem WPPiOS[6] dla osób z Zaburzeniami Psychicznymi na lata 2018-2022 była poprawa dobrostanu psychicznego mieszkańców Mazowsza ze szczególnym uwzględnieniem dostępu do zróżnicowanych form oparcia i pomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi oraz zapobiegania ich stygmatyzacji. Program uwzględniał prowadzenie zróżnicowanych i unowocześnionych programów oparcia społecznego dla osób doświadczających choroby psychicznej na szeroką skalę, a jego działania koncentrowały się na trzech grupach odbiorców: osobach chorujących psychicznie, dzieciach i młodzieży oraz seniorach ze względu na to, że są to grupy szczególnie narażone na występowanie problemów związanych ze zdrowiem psychicznym.

Ponadto w latach 2018-2023 SWM podejmował również inne działania wspierające osoby niesamodzielne i ich rodziny, w tym:

- osoby dorosłe ze spektrum autyzmu;
- osoby starsze z chorobami otępiennymi, w tym z chorobą Alzheimera i ich rodzinom;
- osoby cierpiące na zaburzenia lękowo-depresyjne;
- rodziny z dziećmi i młodzieżą z zespołem Aspergera;
- oraz osoby ociemniałe, słabowidzące i ich rodziny.

Realizowane zadania były zróżnicowane i zakładały m.in. wsparcie samodzielności społecznej, rozwój usług społecznych, poradnictwo, aktywizację i dostosowanie społeczne, poprawę jakości

[6] Uchwał nr 1381/369/18 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie Wojewódzkiego Programu Pomocy i Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi na lata 2018 – 2022

zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, przeciwdziałanie depresji, zaburzeń odżywiania oraz kompulsywnych zachowań związanych z używaniem nowych technologii. Realizacja odbywała się w różnych formach, np. grupach wsparcia dla osób cierpiących na zaburzenia lękowo-depresyjne, zajęciach z Treningu Umiejętności Społecznych dla osób dorosłych ze spektrum autyzmu, poradnictwa i konsultacji indywidualnych czy dyżuru telefonu zaufania dla dzieci i młodzieży.

Pełna treść Raportu z monitoringu WPPiOS jest dostępna na stronie MCPS link: raport-z-monitoringu-wojewodzkiego-programu-pomocy-i-oparcia-spolecznego-dla-osob-z-zaburzeniami-psychicznymi-na-lata-20182022.docx

2.2. Dzienne Domy Pobytu dla osób z chorobami otępiennymi (działanie realizowane przez MCPS)

Pierwsze domy w ramach sieci DDP działają od 2020 r., na Mazowszu jest 15 takich placówek. Działają na ogół przez 5 dni w tygodniu, od poniedziałku do piątku, przez osiem godzin dziennie.

W ramach DDP prowadzone są działania skupiające się na czterech podstawowych filarach wsparcia:

- wsparciu funkcji poznawczych, w tym pamięci (różnorodność form terapii została wymieniona w części raportu dotyczącej oceny realizacji celów);
- wsparciu jakości relacji z rodziną (warsztaty i spotkania informacyjne informujące o charakterystyce choroby; terapie grupowe i indywidualne nastawione na emocje towarzyszące chorobie, również rozwiązywanie konfliktów; wspólne przedsięwzięcia, poradnictwo indywidualne prawne, organizacja grup wsparcia dla opiekunów);
- podnoszeniu kompetencji personelu zatrudnionego w DDP;
- integracji ze środowiskiem lokalnym przez nawiązanie współpracy z innymi organizacjami, organizację działań promocyjno-informacyjnych, a tym samym podniesienie wiedzy i świadomości o chorobie Alzheimera, jak również destygmatyzację osób chorujących.

Na wsparcie mogą liczyć również członkowie rodzin. Osobom sprawującym faktyczną opiekę nad chorymi są zapewnione m.in. poradnictwo psychologiczne, edukacja na temat metod radzenia sobie ze stresem, w tym np. nauka metod relaksacyjnych, opieka wytchnieniowa czy organizacja samopomocowych grup wsparcia.

Szczegółowe informacje dot. budżetu programu w latach 2020-2023 zawierają załącznik nr 3-6 do niniejszego sprawozdania.

2.3. Program Wsparcia Domów Opieki Medycznej

Realizację Programu rozpoczęto w 2023 r.[7]

Grupa docelowa: osoby z postawioną diagnozą choroby/zespołu otępiennego w fazie łagodnej i średniozaawansowanej choroby.

Cel główny: wsparcie deinstytucjonalizacji opieki nad osobami chorymi na zespoły otępienne poprzez wydłużenie czasu pozostania osoby chorej w środowisku zamieszkania.

Rodzaj interwencji przewidzianych w Programie:

- konsultacje psychologiczne,
- zajęcia terapeutyczne,
- zajęcia fizjoterapeutyczne.
- opiekę pielęgniarską oraz możliwość udziału w zajęciach z edukacji zdrowotnej,
- zajęcia logopedyczne,
- konsultacje dietetyczne,
- konsultacje z pracownikiem socjalnym (dla uczestników i opiekunów).

W 2023 r. w ramach Programu powstało 14 DOM-ów.

PWDOM jest w całości finansowany z budżetu województwa mazowieckiego, szczegółowe informacje dot. budżetu programu w 2023 r. zawiera załącznik nr 6 do niniejszego sprawozdania.

3. AKTYWIZACJA ZAWODOWA OSÓB Z ZABURZENIAMI PSYCHICZNYMI

Aktywność zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi ma istotny wpływ na ich funkcjonowanie psychiczne, a brak zatrudnienia może przyczyniać się do wzrostu ryzyka zachorowania. Mimo tego, że większość osób chorujących deklaruje chęć podjęcia pracy, niewielki odsetek wśród nich pracuje. Dlatego ważne jest wdrażanie i realizacja programów wspierania zatrudnienia, w tym zatrudnienia chronionego, obejmujących między innymi pomoc w poszukiwaniu i utrzymaniu pracy.

Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie zajmuje się aktywizacją zawodową osób z orzeczonym stopniem niepełnosprawności, zaliczanych do osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy, w tym również osób z chorobami psychicznymi. W okresie sprawozdawczym WUP podejmował działania w zakresie:

- świadczenia usług poradnictwa zawodowego w formie indywidualnych konsultacji oraz zajęć grupowych (w zależności od potrzeb zgłaszanych przez środowisko osób chorych);
- szkoleń/warsztatów/konferencji.

Instrumenty te są adresowane zarówno do osób niepełnosprawnych, jak i do ich pracodawców.

[7] Uchwała nr 202/384/23 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 7 lutego 2023 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Programu Wsparcia Domów Opieki Medycznej" na 2023 r.

Działania odbywały zarówno w siedzibach WUP jaki w Warsztatach Terapii Zajęciowej, Środowiskowych Domach Samopomocy czy też podczas organizowanych na terenie województwa mazowieckiego targów pracy, i Dni Integracji i Aktywności Zawodowej Osób z Niepełnosprawnościami, a skorzystało z nich niemal 3 000 os.

Przykładowe zrealizowane działania:

Filia WUP w Warszawie z siedzibą w Radomiu zorganizowała:

- konferencję poświęconą aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie pt. „Radomskie Forum - Wszyscy Równi", podczas której omawiane były problemy osób niepełnosprawnych, możliwości zatrudnienia tej grupy osób, zmiany w kodeksie pracy oraz inne niezbędne zagadnienia dotyczące osób niepełnosprawnych;
- wspólnie z Fundacją Fundusz Współpracy - konferencję „Ekonomia społeczna – wsparcie rynku pracy i rozwoju lokalnego". Celem konferencji była promocja w regionie radomskim ekonomii społecznej jako istotnego czynnika aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i zagrożonych wykluczeniem społecznym. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele samorządów lokalnych, instytucji, organizacji pozarządowych, Publicznych Służb Zatrudnienia oraz osoby niepełnosprawne;
- konferencje pt. „Nowe wyzwania rynku pracy" oraz "Radomskie Forum - Wszyscy równi" podczas których promowano zatrudnianie osób niepełnosprawnych.

Filia WUP w Warszawie z siedzibą w Ostrołęce zorganizowała konferencję pt. „Przeciwdziałanie bezrobociu oraz ryzyku wykluczenia społecznego i dyskryminacji na rynku pracy". Uczestnikom zaprezentowano różne formy wsparcia i aktywizacji takich osób oraz działania na rzecz poprawy funkcjonowania osób niepełnosprawnych w środowisku społecznym i zawodowym.

4. SKOORDYNOWANIE DOSTĘPNYCH FORM OPIEKI I POMOCY

4.1. Przewodnik informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi

W każdym roku realizacji MPOZP SWM przygotowywał aktualizację przewodnika informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi. Dokument był przygotowywany we współpracy z JST z terenu województwa mazowieckiego, które przekazywały informacje na temat placówek działających na ich terenie. Kolejne, aktualne wersje Przewodnika publikowane są na stronie internetowej SWM link: Informator zdrowia psychicznego - Witryna Mazovia.pl (https://mazovia.pl/pl/bip/zalatw-sprawe/zdrowie-i-polityka-spoleczna/promocja-zdrowia-psychicznego/informator-zdrowia-psychicznego.html)

4.2. Mazowiecka Rada Zdrowia Psychicznego

Mazowiecka Rada Zdrowia Psychicznego została utworzona Uchwałą nr 273/299/22 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 1 marca 2022 r. W skład MRZP wchodzą m. in. konsultanci

wojewódzcy w dziedzinie psychiatrii i pielęgniarstwa psychiatrycznego, przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i opieki zdrowotnej z terenu Mazowsza oraz przedstawiciele: Wojewody Mazowieckiego, Mazowieckiego Kuratorium Oświaty, Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Urzędu m.st. Warszawy oraz Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Warszawie.

Zadania Rady zostały określone w Narodowym Programie Ochrony Zdrowia Psychicznego i polegały m. in. na:

- koordynowaniu i monitorowaniu realizacji zadań dotyczących promocji zdrowia psychicznego i profilaktyki zaburzeń psychicznych;
- współdziałaniu przy opracowaniu Mazowieckiego Programu Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2023;
- oraz podejmowaniu innych inicjatyw i działań w zakresie ochrony i promocji zdrowia psychicznego, w szczególności pełnieniu funkcji opiniodawczej i doradczej dla samorządu województwa.

Decyzją Zarządu Województwa Mazowieckiego kadencja MRZP trwa do 31 grudnia 2026 r.

Do końca 2023 r. odbyło się 10 posiedzeń Rady. MRZP podjęła nw. stanowiska dotyczące organizacji, funkcjonowania i finansowania ochrony zdrowia psychicznego w województwie mazowieckim:

1. Stanowisko w sprawie rozszerzenia katalogu specjalizacji z psychiatrii dzieci i młodzieży.
2. Stanowisko w sprawie wprowadzenia zmian w programie specjalizacji z psychiatrii.
3. Stanowisko w sprawie projektu Mazowieckiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2023.
4. Stanowisko w sprawie podjęcia działań z zakresu przeciwdziałania współuzależnieniu od alkoholu.
5. Stanowisko w sprawie potrzeby podjęcia działań z zakresu przeciwdziałania występowaniu zaburzeń depresyjnych.
6. Stanowisko w sprawie podjęcia działań mających na celu wypracowanie nowych standardów dotyczących transportu osób z zaburzeniami psychicznymi.
7. Stanowisko w sprawie umożliwienia realizowania świadczeń gwarantowanych dedykowanych dzieciom w oddziałach dla dorosłych.
8. Stanowisko w sprawie potrzeby podjęcia działań w zakresie edukacji nt. zapobiegania zaburzeniom depresyjnym wśród dzieci i młodzieży.
9. Stanowisko w sprawie podjęcia działań mających na celu wypracowanie nowych standardów dotyczących transportu osób z zaburzeniami psychicznymi w związku z brakiem reakcji na poprzednie stanowisko.
10. Stanowisko w sprawie podjęcia działań mających na celu wsparcie psychoedukacyjne personelu medycznego w związku z wystąpieniem stanu epidemii.
11. Stanowisko w sprawie podjęcia działań w zakresie psychoedukacji i wsparcia osób z chorobą nowotworową i ich bliskich.

12. Stanowisko w sprawie wydłużenia okresu realizacji Mazowieckiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2021.
13. Stanowisko w sprawie zmiany organizacji i finansowania opieki psychiatrycznej w Polsce.

Cel 2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi

Ważnym aspektem polityki zdrowotnej w zakresie ochrony zdrowia psychicznego jest zapobieganie stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi. Oba zjawiska stanowią poważne utrudnienie w procesie zdrowienia oraz skutkują postępującą marginalizacją chorych psychicznie i ich rodzin. W celu wyeliminowania ww. zjawisk SWM podejmował wiele działań edukacyjnych i promocyjnych wpływających na zmianę postaw społecznych i doprowadzenie do tego, aby osoby chorujące spotykały się z pomocą i życzliwością zamiast odrzucenia.

Wśród realizowanych działań upowszechniających rzetelną wiedzę na temat zdrowia psychicznego oraz kształtowanie odpowiednich postaw społecznych wobec osób cierpiących na zaburzenia psychiczne odbywały się między innymi warsztaty, webinary, szkolenia i konferencje adresowane do różnych grup społecznych i zawodowych (np. dzieci i młodzieży, rodziców, nauczycieli, psychologów i pedagogów, personelu medycznego) oraz różnego rodzaju zajęcia psychoedukacyjne.

Przykładowe zrealizowane działania:

- Działania edukacyjno-informacyjne prowadzone pod hasłem „zrozum-MY się” - w trakcie ww. spotkań ze specjalistami z zakresu zdrowia psychicznego/ psychiatrii omawiano zagadnienia związane między innymi z problem dyskryminacji i znaczeniem stereotypów dot. stygmatyzowania osób z problemami psychicznymi.
- Kampania społeczna o charakterze edukacyjno-informacyjnym dotycząca destygmatyzacji osób starszych chorujących na choroby otępienne, w szczególności chorobę Alzheimera oraz podniesienia świadomości dotyczącej tego zjawiska wśród mieszkańców Mazowsza.
- Projekt “Nasze Kochane Dzieciaki - seria warsztatów dla dzieci” realizowany w ramach Budżetu Obywatelskiego Mazowsza w 2023. Warsztaty były adresowane do dzieci, w tym z niepełnosprawnościami i neuroróżnorodnością. Celem spotkań była promocja integracji i tolerancji oraz rozwój kompetencji miękkich.
- Zadanie pn. “Edukacja z zakresu aktywizacji i destygmatyzacji osób chorujących psychicznie poprzez kształtowanie właściwych postaw społecznych wobec osób chorujących psychicznie”.

Wykaz zadań realizowanych przez SWM w układzie rocznym przedstawiają załączniki 1-6 do niniejszego sprawozdania.

Cel 3. Podejmowanie innych działań mających na celu zapobieganie zaburzeniom psychicznym wśród mieszkańców Mazowsza

1. PROGRAM POLITYKI ZDROWOTNEJ

1.1. Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zaburzeń depresyjnych dla dzieci i młodzieży z województwa mazowieckiego na lata 2022-2025

Realizację Programu rozpoczęto w 2022 r.[8] , a skierowany jest do dwóch grup docelowych:

I grupa docelowa - dzieci i młodzieży w wieku od 12 do 21 roku życia,

II grupa docelowa - kadry pedagogicznej zatrudnionej w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych z obszaru województwa mazowieckiego.

Cel główny: identyfikacja podejrzenia zaburzeń depresyjnych u minimum 0,2% dzieci i młodzieży w wieku od 12 do 21 roku życia mieszkających w województwie mazowieckim w latach 2022-2024.

Rodzaj interwencji przewidzianych w Programie:

- badanie przesiewowe w kierunku wykrycia depresji,
- konsultacja ze specjalistą,
- sesje terapeutyczne (max. 25 sesji/os.),
- podsumowanie terapii,
- edukacja zdrowotna,
- działania szkoleniowe dla kadry pedagogicznej.

W ramach konkursu wyłoniono dziewięciu realizatorów Programu.

Program jest w całości finansowany z budżetu województwa mazowieckiego, szczegółowe informacje dot. budżetu programu w latach 2022-2023 zawierają załączniki nr 5 i 6 do niniejszego sprawozdania.

1.2. Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zaburzeń depresyjnych dla osób po 60 r.ż. z województwa mazowieckiego na lata 2023-2025

Realizację Programu rozpoczęto w 2023 r.[9], a skierowany jest do dwóch grup docelowych:

I grupa docelowa – osoby powyżej 60 roku życia,

[8] Uchwała nr 764/322/22 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 17 maja 2022 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Programu polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zaburzeń depresyjnych dla dzieci i młodzieży z województwa mazowieckiego" na lata 2022–2024

[9] Uchwała nr 1682/441/23 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 10 października 2023 r. w sprawie przyjęcia do realizacji „Programu polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zaburzeń depresyjnych dla osób po 60 roku życia z województwa mazowieckiego" na lata 2023–2025

II grupa docelowa – lekarze POZ, lekarze geriatrzy oraz opiekunowie osób starszych korzystający ze szkoleń.

Główny cel: zwiększenie o minimum 0,1% liczby zidentyfikowanych podejrzeń przypadków zaburzeń depresyjnych wśród osób powyżej 60 roku życia mieszkających w województwie mazowieckim w latach 2023-2025.

Rodzaj interwencji przewidzianych w Programie:

- badanie przesiewowe w kierunku wykrycia depresji,
- konsultacja ze specjalistą,
- sesje terapeutyczne (max. 15 sesji/os.),
- podsumowanie terapii,
- edukacja zdrowotna,
- działania szkoleniowe dla lekarzy POZ, lekarzy geriatrów oraz opiekunów osób starszych. Program ma na celu przeprowadzenie badania przesiewowego w kierunku wykrycia depresji, u wszystkich uczestników, którzy spełnią określone kryteria kwalifikacji. Świadczenia udzielane osobom po 60 roku życia.

Program jest w całości finansowany z budżetu województwa mazowieckiego.

W ramach konkursu wyłoniono 8 realizatorów Programu a jego realizacja rozpoczęła się w styczniu 2024 r.

2. DZIAŁANIA FINANSOWANE ZE ŚRODKÓW UNIJNYCH W RAMACH RPO WM 2014-2020

2.1. Regionalne programy polityki zdrowotnej

2.1.1. Regionalny Program Zdrowotny pn.: „Opracowanie wskazówek i zaleceń do pracy z dzieckiem z zaburzeniami ze spektrum autyzmu w środowisku domowym" (realizowany w latach 2017-2020)

Kryteria włączenia uczestników do programu:

1. posiadanie przez dziecko diagnozy ASD z rozpoznaniem z grupy F84 (wg ICD-10)/ 6A02 wg ICD-11); wystawionej przez: lekarza specjalistę psychiatrii dzieci i młodzieży lub lekarza specjalistę z psychiatrii lub lekarza w trakcie specjalizacji z psychiatrii dzieci i młodzieży,
2. wiek dziecka 1,5-15 lat,
3. dziecko musi mieszkać na terenie województwa mazowieckiego,
4. pisemna zgoda rodziców/opiekunów dziecka na udział dziecka w programie,
5. złożenie przez rodzica/opiekuna dziecka pisemnego oświadczenia, że dziecko w chwili przystąpienia do Programu nie jest objęte żadnym innym programem terapeutyczno-rehabilitacyjnym w związku z ASD, finansowanym z NFZ związanym z opracowaniem szeregu diagnoz funkcjonowania dziecka w związku z ASD i nie bierze udziału

w analogicznym projekcie dotyczącym przygotowania programu domowego dla dziecka z ASD u innego beneficjenta finansowanym ze środków publicznych,

6. zadeklarowanie przez rodzica/opiekuna dziecka, że w przypadku dostania się przez dziecko na tego typu terapię finansowaną finansowanej w ramach NFZ, zostanie powiadomiony realizator Programu.

Cel główny:

Opracowanie szeregu diagnoz funkcjonowania oraz przygotowanie indywidualnego programu domowego dla każdego dziecka uczestniczącego w Programie.

Cele szczegółowe:

1. Opracowanie diagnozy funkcjonalnej u osób objętych Programem przy użyciu dostępnych narzędzi. Określenie aktualnego poziomu funkcjonowania dziecka z ASD.
2. Opracowanie diagnozy komunikacji u osób objętych Programem przy użyciu dostępnych narzędzi. Ocena poziomu rozwoju mowy oraz dopasowanie sposobu komunikacji wg. indywidualnych potrzeb.
3. Opracowanie diagnozy intelektu u osób objętych Programem przy użyciu standardowych testów psychologicznych.
4. Opracowanie diagnozy zaburzeń z zakresu Integracji Sensorycznej u osób objętych Programem.
5. Opracowanie wskazówek do pracy z dzieckiem na terenie domu w oparciu o przygotowane specjalistyczne diagnozy funkcjonowania dziecka. Wynikiem tego postępowania będzie indywidualny Program terapeutyczny oraz wytyczne do samodzielnej pracy dla rodziców/opiekunów na terenie domu oraz placówek w lokalnym środowisku społecznym.
6. Zapewnienie rodzicom/opiekunom dzieci z ASD informacji o dostępnych rodzajach terapii. Efektem tego postępowania będzie poszerzenie wiedzy rodziców/opiekunów na temat dostępnych terapii dla ich dziecka.
7. Zapewnienie rodzicom/opiekunom dzieci z ASD informacji o praktycznych możliwościach wspierania rozwoju dziecka w domu. Efektem tego postępowania będzie wiedza rodziców/opiekunów jak należy wspierać rozwój dziecka z ASD na terenie domu.
8. Monitorowanie realizacji świadczeń Programu realizowanych na terenie domu pacjenta oraz okresowe dostosowywanie indywidualnego programu terapeutycznego do rozwoju dziecka.

Rodzaj interwencji przewidzianych w Programie:

W ramach projektów realizatorzy zobowiązani byli do udzielenia wsparcia obejmującego:

- diagnozę funkcjonalną,
- badanie zaburzeń z zakresu komunikacji i Integracji Sensorycznej oraz badanie rozwoju poznawczego,

- indywidualne spotkania z rodzicami/opiekunami w celu zebrania podstawowych informacji o dziecku i potrzebach rodziny,
- końcowe spotkania służące omówieniu wyników przeprowadzonych diagnoz oraz udzielenia praktycznych wskazówek na temat wspierania rozwoju dziecka,
- szkolenia dla rodziców/opiekunów, w tym szkolenie z przeglądu metod terapeutycznych oraz z praktycznego wspierania dziecka na terenie domu,
- spotkania z dzieckiem i jego rodziną w środowisku domowym (w okresie do 12 miesięcy od momentu przekazania diagnozy funkcjonalnej) w celu omówienia ewentualnych problemów i sprawdzenia jak funkcjonuje dziecko w naturalnym środowisku,
- powtórną diagnozę Profilu Psychoedukacyjnego PEP-R po 12 miesiącach wsparcia terapeutycznego, porównanie wyników początkowych z końcowymi i ich omówienie z rodzicami/opiekunami

W ramach konkursów wyłoniono 11 realizatorów i podpisano umowy na łączną kwotę 8 933 866,59 zł, jednakże ostatecznie wydatkowane koszty wyniosły:

- dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Społecznego - 2 614 466,76 zł,
- dofinansowanie z Budżetu Państwa - 407 768,62 zł,
- środki własne realizatorów - 239 894,63 zł.

2.1.2 Regionalny Program Zdrowotny pn.: „Zwiększenie efektywności rehabilitacji narządu ruchu u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym przy użyciu zrobotyzowanej ortezy do rehabilitacji chodu" (realizowany w latach 2018-2023)

Cel główny:

Zwiększenie w latach 2017-2023 dostępności do nowoczesnych metod diagnostyki i rehabilitacji zaburzeń funkcji chodu u dzieci z Mózgowym Porażeniem Dziecięcym poprzez udzielenie świadczeń w ramach programu.

Cel szczegółowy:

Poprawa wzorca chodu u dzieci, którym udzielono świadczeń w ramach programu.

Rodzaj interwencji przewidzianych w Programie:

- kwalifikacja uczestnika,
- badanie początkowe,

W ramach badań początkowych i końcowych beneficjent wykona następujące testy i pomiary:

1. Obligatoryjnie:

1) *Time Up&Go Test* (TUG) - test pozwalający na ocenę stanu badanego w zakresie dużej motoryki (funkcja wstawania, pokonywania krótkiego dystansu, zawracania oraz przyjmowania pozycji siedzącej);
2) 10 m test chodu (TMWT) - test umożliwiający ocenę prędkości chodu na odcinku 10m;
3) 6 minutowy test chodu (6MWT) - test pozwalający na ocenę wydolności pacjenta;
4) Skala *Gross Motor Function Measure* w części D (stanie) i E (chodzenie, bieganie i skakanie) (GMFM: D,E) - skala opracowana w celu oceny możliwości funkcjonalnych dzieci z MPDZ; użyteczna do ustalaniu celów leczenia; umożliwia monitorowanie zmian w rozwoju tzw. dużej motoryki dziecka;
5) *Gillette Functional Assessment Questionnaire* (Faq-10) - kwestionariusz oceny funkcjonalnej chodu wg. Gillette;
6) Gillette *Functional Assessment Questionnaire - 22 skills* (Faq-22) - kwestionariusz oceny funkcjonalnej wg. Gillette;
7) *The Functional Mobility Scale* (FMS 5/50/500) – narzędzie, które bada umiejętność chodu na dystansach 5, 50 oraz 500 m;
8) Ocena wyników rehabilitacji przy zastosowaniu Skali Oceny Osiągania Celów (GAS) (z ang. Goal Assessment Scaling);
9) Trójwymiarowa, instrumentalna diagnoza funkcji chodu (TIDFCh).

2. Fakultatywnie:
   1) Skala *Pediatric Evaluation of Disability Inventory* (Pedi) w część: Umiejętności funkcjonalne - dziedzina Mobilność - stworzona w celu kompleksowej oceny możliwości funkcjonalnych dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz analizy zmian w ich funkcjonowaniu będących wynikiem postępowania usprawniającego;
   2) testy wykonywane przy pomocy zrobotyzowanych urządzeń do rehabilitacji.

- cykl terapeutyczny przy zastosowaniu zrobotyzowanych systemów do rehabilitacji chodu (15 sesji każda po 60 min.).

W ramach konkursów wyłoniono 11 realizatorów i podpisano umowy na łączną kwotę 32 387 364,20 zł.

3. Inne działania

3.1 Wsparcie deinstytucjonalizacji opieki nad osobami zależnymi poprzez rozwój alternatywnych form opieki nad osobami niesamodzielnymi, w tym osobami starszymi

Cel główny:

Ze względu na wzrost rozpowszechnienia zaburzeń psychicznych w ostatnich latach, niezbędne jest podjęcie działań służących do stworzenia mechanizmu i narzędzi wsparcia oraz odpowiednich warunków, które będą realizowane na rzecz osób niesamodzielnych z zaburzeniami psychicznymi, ich rodzin oraz opiekunów. Działania te powinny zapobiec w przyszłości narastaniu zaburzeń psychicznych i umieszczaniu osób chorych w zakładach

stacjonarnych oraz powinny przyczynić się do wydłużenia okresu sprawności psychofizycznej i umożliwić pełnienie ról społecznych i zawodowych przez te osoby.

Cele szczegółowe

- poprawa stanu zdrowia osób niesamodzielnych z zaburzeniami psychicznymi i ich opiekunów,
- zmniejszenie liczby i czasu trwania hospitalizacji osób niesamodzielnych z zaburzeniami psychicznymi,
- zwiększenie dostępności do świadczeń opieki zdrowotnej, z których korzystają osoby niesamodzielne z zaburzeniami psychicznymi,
- kompleksowe wsparcie opiekunów osób niesamodzielnych z zaburzeniami psychicznymi, w tym edukacja i wsparcie psychologiczne,
- wypracowanie trwałych rozwiązań zapewniających wysoką jakość usług medycznych, dostosowaną do indywidualnych potrzeb osób niesamodzielnych z zaburzeniami psychicznymi,
- umożliwienie podjęcia lub kontynuowania zatrudnienia przez opiekuna osoby niesamodzielnej z zaburzeniami psychicznymi.

Zakres przedmiotowy

Środowiskowa opieka nad osobami niesamodzielnymi z zaburzeniami psychicznym i ich rodzin oraz personelu medycznego świadczącego usługi z zakresu opieki nad osobami niesamodzielnymi z zaburzeniami psychicznymi. Działania świadczone w ramach środowiskowej opieki powinny zapobiec w przyszłości narastaniu zaburzeń psychicznych i umieszczaniu osób chorych w zakładach stacjonarnych oraz powinny przyczynić się do wydłużenia okresu sprawności tych osób.

Obszary realizacji zadań:

Obszar I - wsparcie działalności dziennych form opieki dla uczestników projektu poprzez zapewnienie dostępu do zintegrowanych usług w formie dziennej, ambulatoryjnej lub w środowisku domowym uczestnika projektu.

Obszar II - wsparcie i działania informacyjno-edukacyjne dla uczestników projektu oraz dla osób z ich otoczenia oraz opiekunów.

Obszar III - działania informacyjno-edukacyjne dla osób świadczących usługi z zakresu opieki nad osobami niesamodzielnymi z zaburzeniami psychicznymi, w szczególności skierowane do: lekarzy (w tym POZ - Podstawowej Opieki Zdrowotnej), pielęgniarek (w tym POZ), terapeutów, rehabilitantów, psychologów.

W ramach konkursów wyłoniono 39 realizatorów i podpisano umowy na łączną kwotę 74 681 826,89 zł.

V. Podsumowanie

Mazowiecki Program Ochrony Zdrowia Psychicznego został przyjęty do realizacji Uchwałą nr 1631/381/18 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 15 października 2018 r., i zaktualizowany Uchwałą nr 1439/253/21 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 13 września 2021 r. Podstawą opracowania MPOZP na lata 2018-2023 były następujące akty prawne:

- ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie województwa (tj. Dz. U. z 2024 r. poz. 566 ze zm.),
- ustawy z dnia 19 sierpnia 1994 roku o ochronie zdrowia psychicznego (tj. Dz. U. z 2024 r. poz.917),
- rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 8 lutego 2017 roku w sprawie Narodowego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2017 – 2022 (Dz. U. z 2017 r. poz. 458).

Celami MPOZP na lata 2018-2023 były:

- zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb;
- prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi;
- podejmowanie innych działań mających na celu zapobiegania zaburzeniom psychicznym wśród mieszkańców Mazowsza.

Koordynatorem współpracy i działań mających na celu wdrożenie MPOZP na lata 2018-2023 był Departament Zdrowia i Polityki Społecznej UMWM w Warszawie, a współrealizatorami działań Mazowiecka Rada Zdrowia Psychicznego, Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej i Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie.

W okresie sprawozdawczym Samorząd Województwa Mazowieckiego przeznaczył na realizację Programu 62 530 690,64 zł, dzięki czemu z oferowanych działań skorzystało niemal 340 tys. osób. Zadania określone w Programie były finansowane również ze środków unijnych. W okresie sprawozdawczym była to kwota 109 683 657,85 zł. Mając na uwadze powyższe całkowity koszt realizacji programu w latach 2018–2023 wyniósł 172 214 348,49 zł.

Analizując założenia „Mazowieckiego Programu Ochrony Zdrowia Psychicznego na lata 2018-2023 oraz wykazane w sprawozdaniu działania należy stwierdzić, że ich **realizacja wpłynęła na poprawę dostępności do świadczeń w zakresie opieki psychiatrycznej, poprawę jakości życia osób z zaburzeniami psychicznymi i ich bliskich, a dzięki edukacji zdrowotnej zwiększyła wiedzę na temat zaburzeń psychicznych, umiejętności reagowania w sytuacjach stresowych oraz przeciwdziałania zaburzeniom psychicznym poprzez poznanie technik redukcji stresu i napięcia nerwowego.**

Rozpoczęty przez SWM w 2018 r. proces zmian w obszarze opieki psychiatrycznej będzie kontynuowany w kolejnych latach, dzięki czemu świadomość społeczna na temat objawów

oraz rozpowszechnienia chorób psychicznych będzie wzrastać, a opieka psychiatryczna stanie się bardziej dostępna.

VI. Spis załączników

Załącznik 1-Tab. 1 Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2018 r.

Załącznik 2-Tab. 2 Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2019 r.

Załącznik 3-Tab. 3 Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2020 r.

Załącznik 4-Tab. 4 Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2021 r.

Załącznik 5-Tab. 5 Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2022 r.

Załącznik 6-Tab. 6 Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2023 r.

Załącznik nr 1

Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2018 r.

2018 r.								
Cele główne	**Cele szczegółowe**	**Nazwa zadania**	**Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadania**	**Realizatorzy zadania**		**liczba osób/podmiotów, które skorzystały z działań realizowanych w ramach zadania**	**Uwagi**	**Dysponent środków**
				rodzaj podmiotu np. NGO's, jst.	**liczba podmiotów objętych wsparciem**			
Cel 1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb	**Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego**	Wsparcie samodzielności społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin	500 000,00	NGO's	11	bd.	-	MCPS
		Rozwój zróżnicowanych form działań oraz usług społecznych wspierających rodziny z dziećmi w zakresie depresji, zaburzeń odżywiania oraz kompulsywnych zachowań związanych z używaniem nowych technologii	75 000,00	NGO's	2	bd.	-	MCPS
		Rozwój zróżnicowanych form działań oraz usług społecznych wspierających rodziny z dziećmi w zakresie depresji, zaburzeń odżywiania oraz kompulsywnych zachowań związanych z używaniem nowych technologii	250 000,00	NGO's	6	bd.	-	MCPS
		Rozwój zróżnicowanych form działań oraz usług społecznych wspierających samodzielność osób dotkniętych Chorobą Alzheimera i innymi chorobami otępiennymi oraz ich rodzin	697 978,37	NGO's	9	bd.	-	MCPS
		Przyjęcie i publikowanie Wojewódzkiego Programu Pomocy i Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi na lata 2018-2022	-	MCPS	-	-	Uchwała nr 1381/369/18 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 28 sierpnia 2018 r. w sprawie przyjęcia Wojewódzkiego Programu Pomocy i Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi na lata 2018 – 2022	MCPS
		Małe dotacje (art. 19a ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie) w obszarze Działalność na rzecz integracji i reintegracji zawodowej i społecznej osób zagrożonych wykluczeniem spotecznym	477 016,00	NGO's	49	bd.	-	MCPS
	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	Poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe	-	Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie oraz filie WUP w Ostrołęce, Płocku i Radomiu, Ciechanowie	-	820 os.	1. Grupowe porady zawodowe dot.: - określania potencjału zawodowego - autoprezentacji i komunikacji oraz przygotowania się do rozmowy z pracodawcą 2. Grupowe informacje zawodowe dot: - sposobów poszukiwania pracy i przygotowywania dokumentów aplikacyjnych - zasad sporządzania biznesplanu i warunków otwierania działalności gospodarczej oraz spółdzielni socjalnej	WUP
		Aktualizacja i wdrażanie wojewódzkiego programu rozwoju zróżnicowanych form wspieranego i wspomaganego zatrudnienia oraz przedsiębiorczości społecznej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	-		-	180 os.	Konferencja aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych i wykluczonych społecznie pt. "Radomskie Forum - Wszyscy Równi"	WUP
		Prowadzenie kampanii szkoleniowo-informacyjnej, adresowanej do pracodawców, promującej zatrudnianie osób niepełnosprawnych, w tym z zaburzeniami psychicznymi	-		-	100 os.	Konferencje, materiały informacyjne udostępniane m.in. na Targach pracy, Europejskich Dniach pracodawcy, Dniach Aktywności Osób z niepełnosprawościami.	WUP
	Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy	Opracowanie, opublikowanie Mazowieckiego Programu Ochrony Zdrowa Psychicznego na lata 2018-2021	-	ZD	-	-	Program przyjęty Uchwałą nr 1631/381/18 Zarządu Województwa Mazowieckiego z dnia 15 października 2018 r.	ZD
		Aktualizacja Informatora Zdrowia Psychicznego - przewodnik dla osób z zaburzeniami psychicznymi	-	ZD	-	-	-	ZD
Cel 2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi	**Podejmowanie działań z obszaru edukacji oraz promowania i ułatwiania kontaktu z osobami cierpiącymi na choroby psychiczne**	Zwiększenie efektywności rehabilitacji narządu ruchu u dzieci z mózgowym porażeniem dziecięcym przy użyciu zrobotyzowanej ortezy do rehabilitacji chodu	117 990,00	podmiot leczniczy	1	57 os.	Ustawa o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych	ZD
Cel 3. Podejmowanie innych działań mających na celu zapobieganie zaburzeniom psychicznym wśród mieszkańców Mazowsza.		Organizacja I MAZOWIECKIEGO FORUM SAMOPOMOCY OSÓB Z DOŚWIADCZENIEM KRYZYSU PSYCHICZNEGO	98 600,00	Organizację wydarzenia powierzono podmiotowi wyłonionemu w postępowaniu przetargowym	1	150 os.	-	MCPS
		Organizacja Mazowieckiego Przeglądu Zdrowia Publicznego - „Rodzina z problemem uzależnień - konsekwencje dla dziecka"	-	ZD	-	150 os.	-	ZD

Załącznik nr 2

Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2019 r.

2019 r.								
Cele główne	**Cele szczegółowe**	**Nazwa zadania**	**Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadania**	**Realizatorzy zadania**		**liczba osób/podmiotów, które skorzystały z działań realizowanych w ramach zadania**	**Uwagi**	**Dysponent środków**
				rodzaj podmiotu np. NGO's, jst.	**liczba podmiotów objętych wsparciem**			
Cel 1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb	**Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego**	Wsparcie samodzielności społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin	300 000,00	NGO's	7	bd.	-	MCPS
		Rozwój zróżnicowanych form działań oraz usług społecznych wspierających rodziny z dziećmi w zakresie depresji, zaburzeń odżywiania oraz kompulsywnych zachowań związanych z używaniem nowych technologii	250 000,00	NGO's	6	934 os.	-	MCPS
		Rozwój zróżnicowanych form działań oraz usług społecznych wspierających samodzielność osób dotkniętych Chorobą Alzheimera i innymi chorobami otępiennymi oraz ich rodzin	233 304,00	NGO's	6	460 os.	-	MCPS
		Rozwój zróżnicowanych form działań oraz usług społecznych wspierających rodziny z dziećmi i młodzieżą z zespołem Aspergera	300 000,00	NGO's	9	421 os.		MCPS
		Wydanie biuletynów	4 930,00	MCPS	-	-	-	MCPS
		Organizacja II MAZOWIECKIEGO FORUM SAMOPOMOCY OSÓB Z DOŚWIADCZENIEM KRYZYSU PSYCHICZNEGO	255 600,00	Organizację wydarzenia powierzono podmiotowi wyłonionemu w postępowaniu przetargowym	1	200 os.	-	MCPS
		Zorganizowanie szkolenia pt. „Zasady bezpiecznego kontaktu z osobami z zaburzeniami psychicznymi (przymus bezpośredni). Metoda pracy z osobami z zaburzeniami psychicznymi w sytuacjach trudnych, a zastosowanie przymusu bezpośredniego”	13 800,00	MCPS	-	60 os.	-	MCPS
	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	Poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe	-	Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie oraz filie WUP w Ostrołęce, Płocku i Radomiu	-	1 691 os.	1. Grupowe porady zawodowe dot.: - określania potencjału zawodowego - autoprezentacji i komunikacji oraz przygotowania się do rozmowy z pracodawcą 2. Grupowe informacje zawodowe dot: - sposobów poszukiwania pracy i przygotowywania dokumentów aplikacyjnych - zasad sporządzania biznesplanu i warunków otwierania działalności gospodarczej oraz spółdzielni socjalnej	WUP
	Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy	Aktualizacja Informatora Zdrowia Psychicznego - przewodnik dla osób z zaburzeniami psychicznymi	-	ZD	-	-	Przewodnik informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	ZD
Cel 2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi	**Podejmowanie działań z obszaru edukacji oraz promowania i ułatwiania kontaktu z osobami cierpiącymi na choroby psychiczne**	Promowanie zdrowia psychicznego wśród mieszkańców Mazowsza	181 180,70	NGO's, podmioty prowadzące działalność leczniczą	9	4 803 os.		ZD
		Podnoszenie świadomości mieszkańców Mazowsza na temat autyzmu	11 176,00	NGO's	1	500 os.	-	ZD
		Działania edukacyjno-informacyjne z zakresu promocji zdrowia psychicznego skierowane do młodzieży z województwa mazowieckiego	36 957,80	podmioty lecznicze	6	1 560 os.	-	ZD
Cel 3. Podejmowanie innych działań mających na celu zapobieganie zaburzeniom psychicznym wśród mieszkańców Mazowsza.		Organizacja Mazowieckiego Przeglądu Zdrowia Publicznego - „Problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży”	8 390,00	SWM	1	120 os.		ZD

Załącznik nr 3

Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2020 r.

2020 r.								
Cele główne	**Cele szczegółowe**	**Nazwa zadania**	**Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadania**	**Realizatorzy zadania**		**liczba osób/podmiotów, które skorzystały z działań realizowanych w ramach zadania**	**Uwagi**	**Dysponent środków**
				rodzaj podmiotu np. NGO's, jst.	**liczba podmiotów objętych wsparciem**			
Cel 1. **Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb**	**Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego**	Wsparcie samodzielności społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin	500 000,00	NGO's	23	1 411 os.	-	MCPS
		Rozwój zróżnicowanych form działań oraz usług społecznych wspierających rodziny z dziećmi w zakresie depresji, zaburzeń odżywiania oraz kompulsywnych zachowań związanych z używaniem nowych technologii	250 000,00	NGO's	6	2 199 os.	-	MCPS
		Rozwój zróżnicowanych form działań oraz usług społecznych wspierających samodzielność osób dotkniętych Chorobą Alzheimera i innymi chorobami otępiennymi oraz ich rodzin	365 853,90	NGO's	10	368 os.	-	MCPS
		Rozwój zróżnicowanych form działań oraz usług społecznych wspierających rodziny z dziećmi i młodzieżą z zespołem Aspergera	300 000,00	NGO's	7	489 os.	-	MCPS
		Udzielenie pomocy i oparcia społecznego dla osób starszych chorujących psychicznie – utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych z chorobami otępiennymi, w tym chorobą Alzheimera	2 373 410,00	NGO's	6	116 os.	-	MCPS
		Wsparcie samodzielności społecznej osób ociemniałych, słabowidzących i ich rodzin	299 385,00	NGO's	1	220 os.	-	MCPS
	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	Poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe	-	Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie oraz filie WUP w Ostrołęce, Płocku i Radomiu	-	b.d.	1. Grupowe porady zawodowe dot.: - określania potencjału zawodowego - autoprezentacji i komunikacji oraz przygotowania się do rozmowy z pracodawcą 2. Grupowe informacje zawodowe dot: - sposobów poszukiwania pracyi przygotowywania dokumentów aplikacyjnych - zasad sporządzania biznesplanu i warunków otwierania działalności gospodarczej oraz spółdzielni socjalnej	WUP
	Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy	Opracowanie monitoringu Wojewódzkiego Programu Pomocy i Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w latach 2018-2022 za okres 2018-2019	20 000,00	MCPS	-	bd.	-	MCPS
		Usługa opracowania narzędzia diagnozującego funkcjonowanie psychospołeczne osób zakwalifikowanych do udziału w zajęciach realizowanych w ramach pracy Dziennych Domów Pobytu na terenie Mazowsza dla osób w pierwszej fazie chorób otępiennych w tym dla osób chorujących na chorobę Alzheimera.	5 000,00	MCPS	-	-	-	MCPS
		Aktualizacja Informatora Zdrowia Psychicznego - przewodnik dla osób z zaburzeniami psychicznymi	-	ZD	-	-	Przewodnik informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	ZD
Cel 2. **Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi**	**Podejmowanie działań z obszaru edukacji oraz promowania i ułatwiania kontaktu z osobami cierpiącymi na choroby psychiczne**	Usługa opracowania oraz przeprowadzenia kampanii społecznej o charakterze edukacyjno-informacyjnym dotyczącej destygmatyzacji osób starszych chorujących na choroby otępienne, w szczególności chorobę Alzheimera oraz podniesienia świadomości dot. zjawiska wśród mieszkańców Mazowsza	141 734,21	MCPS	-	-	-	MCPS
		Działania edukacyjne z zakresu zapobiegania depresji u młodzieży z województwa mazowieckiego	37 144,68	NGO's, podmioty prowadzące działalność leczniczą	-	999 os.	-	ZD
		Działania edukacyjno-informacyjne z zakresu zdrowia psychicznego skierowane do młodzieży z województwa mazowieckiego "zrozum-My się"	32 390,80	NGO's, podmioty prowadzące działalność leczniczą	-	5 876 os.		ZD
		Zadanie publiczne: Podnoszenie świadomości mieszkańców Mazowsza na temat autyzmu - "Świadomi autyzmu"	15 000,00	NGO's, podmioty prowadzące działalność leczniczą	-	150 os.	-	ZD
		Działania edukacyjne "Promowanie zdrowia psychicznego wśród mieszkańców Mazowsza"	114 840,00	NGO's, podmioty prowadzące działalność leczniczą	-	2 500 os.	-	ZD
		Działania edukacyjnej w obszarze ograniczania następstw zdrowotnych spowodowanych stosowaniem substancji psychoaktywnych lub uzależnieniem od tych substancji	31 875,82	NGO's, podmioty prowadzące działalność leczniczą	-	1 216 os.	-	ZD

Załącznik nr 4

Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2021 r.

2021 r.								
Cele główne	**Cele szczegółowe**	**Nazwa zadania**	**Wysokość środków finansowych przeznaczonych na realizację zadania**	**Realizatorzy zadania**		**liczba osób/podmiotów, które skorzystały z działań realizowanych w ramach zadania**	**Uwagi**	**Dysponent środków**
				rodzaj podmiotu np. NGO's, jst.	**liczba podmiotów objętych wsparciem**			
Cel 1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb	**Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego**	Udzielenie pomocy i oparcia społecznego dla osób starszych chorujących psychicznie – utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych z chorobami otępiennymi, w tym chorobą Alzheimera	7 483 812,00	NGO's	6	116 os.	-	MCPS
		Wsparcie samodzielności społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin	443 308,00	NGO's	6	3 095 os.	-	MCPS
		Pomoc niemedyczna dla rodzin z dziećmi w zakresie przeciwdziałania depresji, zaburzeń odżywiania oraz kompulsywnych zachowań związanych z używaniem nowych technologii	249 030,00	NGO's	5	730 os.	-	MCPS
		Wsparcie samodzielności społecznej osób dotkniętych Chorobą Alzheimera i innymi chorobami otępiennymi oraz ich rodzin	350 995,40	NGO's	11	424 os.	-	MCPS
		Pomoc niemedyczna – poradnictwo dla dzieci i młodzieży cierpiących na zaburzenia lękowo-depresyjne	291 840,00	NGO's	6	277 os.	-	MCPS
		Pomoc niemedyczna dla rodzin z dziećmi i młodzieży z zespołem Aspergera	300 000,00	NGO's	6	698 os.	-	MCPS
		Opracowanie monitoringu Wojewódzkiego Programu Pomocy i Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w latach 2018-2022 za 2021 r.	7 000,00	MCPS	-	-	-	MCPS
		RAPORT Z EWALUACJI ZADANIA PUBLICZNEGO Udzielenie pomocy i oparcia społecznego dla osób starszych chorujących psychicznie – utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych z chorobami otępiennymi, w tym chorobą Alzheimera	30 000,01	MCPS	-	-	-	MCPS
	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	Poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe	-	Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie oraz filie WUP w Ostrołęce, Płocku i Radomiu	-	bd.	1. Grupowe porady zawodowe dot.: - określania potencjału zawodowego - autoprezentacji i komunikacji oraz przygotowania się do rozmowy z pracodawcą 2. Grupowe informacje zawodowe dot: - sposobów poszukiwania pracy i przygotowywania dokumentów aplikacyjnych - zasad sporządzania biznesplanu i warunków otwierania działalności gospodarczej oraz spółdzielni socjalnej	WUP
	Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy	Aktualizacja Informatora Zdrowia Psychicznego - przewodnik dla osób z zaburzeniami psychicznymi	-	ZD	-	-	Przewodnik informujący o dostępnych formach opieki zdrowotnej, pomocy społecznej i aktywizacji zawodowej dla osób z zaburzeniami psychicznymi	ZD
Cel 2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi	**Podejmowanie działań z obszaru edukacji oraz promowania i ułatwiania kontaktu z osobami cierpiącymi na choroby psychiczne**	Edukacja i promocja zdrowia w zakresie ograniczania następstw zdrowotnych spowodowanych stosowaniem substancji psychoaktywnych lub uzależnieniem od tych substancji	40 650,00	NGO's	2	1 079 os.	-	ZD
		Edukacja z zakresu zapobiegania zaburzeniom depresyjnym wśród mieszkańców województwa mazowieckiego na 2021-2022	38 750,00	NGO's	2	303 os.	-	ZD
		Wsparcie psychoedukacyjne dla personelu medycznego w związku z wystąpieniem stanu epidemii	65 000,00	podmioty prowadzące działalnośc leczniczą	8	450 os.	-	ZD
		Działania edukacyjne z zakresu zapobiegania depresji u młodzieży z województwa mazowieckiego na lata 2020-2022	333 404,96	NGO's podmioty prowadzące działalność leczniczą	8	1 844 os.	-	ZD
		Edukacja zdrowotna dostosowana do potrzeb różnych grup społeczeństwa dotycząca promocji zdrowia psychicznego	186 139,19	NGO's podmioty prowadzące działalność leczniczą	9	15 210 os.	-	ZD
		Program w zakresie wsparcia oraz wzmocnienia efektów rehabilitacji dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi	100 800,00	NGO's	1	21 os.	-	ZD
Cel 3. Podejmowanie innych działań mających na celu zapobieganie zaburzeniom psychicznym wśród mieszkańców Mazowsza.		Organizacja III MAZOWIECKIEGO FORUM SAMOPOMOCY OSÓB Z DOŚWIADCZENIEM KRYZYSU PSYCHICZNEGO	97 711,20	Organizację wydarzenia powierzono podmiotowi wyłonionemu w postępowaniu przetargowym	1	120 os.	-	MCPS
		III Mazowiecki Przegląd Zdrowia Publicznego Konferencja pt.: „Problem uzależnienia od substancji psychoaktywnych wśród dzieci i młodzieży" – II edycja -13 października 2021 r.	2 460,00	ZD	-		-	ZD
		IV Mazowiecki Przegląd Zdrowia Publicznego Konferencja pt.: „Profilaktyka zaburzeń depresyjnych wśród dzieci i młodzieży" - 25 października 2021 r.	3 075,00	ZD	-		-	ZD

Załącznik nr 5
Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2022 r.

2022 r.								
Cele główne	**Cele szczegółowe**	**Nazwa zadania**	**Wysokość środków finansowych przeznaczonch na realizację zadania**	**Realizatorzy zadania**		**liczba osób/podmiotów, które skorzystały z działań realizowanych**	**Uwagi**	**Dysponent środków**
				rodzaj podmiotu np. NGO's, jst.	**liczba podmiotów objętych wsparciem**			
Cel 1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb	**Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej**	-		-	-	0 osób/podmiotów*		
	Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego	Udzielenie pomocy i oparcia społecznego dla osób starszych chorujących psychicznie – utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych z chorobami otępiennymi, w tym chorobą Alzheimera	7 306 269,00	NGO's	6	116 os.	-	MCPS
		Wsparcie samodzielności społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin	500 000,00	NGO's	6	3 095 os.	-	MCPS
		Pomoc niemedyczna dla rodzin z dziećmi w zakresie przeciwdziałania depresji, zaburzeń odżywiania oraz kompulsywnych zachowań związanych z używaniem nowych technologii	248 997,00	NGO's	5	730 os.	-	MCPS
		Droga do samodzielności – wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin	290 880,00	NGO's	6	380 os.	-	MCPS
		Wsparcie osób cierpiących na zaburzenia lękowo-depresyjne u osób dorosłych	299 900,00	NGO's	6	395 os.	-	MCPS
		Aktywizacja i dostosowanie społeczne dla osób dorosłych ze spektrum autyzmu	267 708,00	NGO's	6	182 os.	-	MCPS
		Aktualizacja wojewódzkiego programu poszerzenia, zróżnicowania i unowocześniania pomocy i oparcia społecznego dla osób z zaburzeniami psychicznymi w zakresie pomocy i oparcia społecznego. (Opracowanie Wojewódzkiego Programu Pomocy i Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi na lata 2023–2027).	22 500,00	MCPS	-	-	-	MCPS
		Opracowanie monitoringu Wojewódzkiego Programu Pomocy i Oparcia Społecznego dla Osób z Zaburzeniami Psychicznymi w latach 2018-2022 za 2021 r. oraz ewaluacja tego Programu dla województwa mazowieckiego.	19 500,00 zł	MCPS	-	-	-	MCPS
		Ewaluacja zadania publicznego: Udzielenie pomocy i oparcia społecznego dla osób starszych chorujących psychicznie – utworzenie Dziennego Domu Pobytu dla osób starszych z chorobami otępiennymi, w tym chorobą Alzheimera.	50 000,00	MCPS	-	-	-	MCPS
	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	Poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe	-	Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie oraz filie WUP w Ostrołęce, Płocku i Radomiu	-	113 os.	1. Grupowe porady zawodowe dot.: - określania potencjału zawodowego - autoprezentacji i komunikacji oraz przygotowania się do rozmowy z pracodawcą 2. Grupowe informacje zawodowe dot: - sposobów poszukiwania pracy i przygotowywania dokumentów aplikacyjnych - zasad sporządzania biznesplanu i warunków otwierania działalności gospodarczej oraz spółdzielni socjalnej	WUP
	Skoordynowanie dostępnych form opieki i pomocy	-	-	-	-	-	-	-
Cel 2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi	**Podejmowanie działań z obszaru edukacji oraz promowania i ułatwiania kontaktu z osobami cierpiącymi na choroby psychiczne**	Edukacja i promocja zdrowia w zakresie ograniczania następstw zdrowotnych spowodowanych stosowaniem substancji psychoaktywnych lub uzależnieniem od tych substancji	41 906,87	NGO's	-	4 241 os.	-	ZD
		Zadanie z zakresu zdrowia publicznego obejmującego realizację projektu wybranego w ramach budżetu obywatelskiego Województwa Mazowieckiego – edycja 2021, pod tytułem: „Wyprzedźmy depresję – pomóżmy młodym"	69 800,00	NGO's, podmioty lecznicze prowadzące działalnośc leczniczą	1	475 os.	-	ZD
		Edukacja zdrowotna dostosowana do potrzeb różnych grup społeczeństwa dotycząca promocji zdrowia psychicznego	139 582,00	NGO's	6	41 392 os.	-	ZD
		Zadanie z zakresu zdrowia publicznego obejmującego realizację projektu wybranego w ramach budżetu obywatelskiego Województwa Mazowieckiego – edycja 2021, pod tytułem: „Festiwal Dobrego Życia" w Podregionie Żyrardowskim	64 111,01	NGO's	1	300 os.	-	ZD
		Edukacja zdrowotna dotyczącej zapobiegania zaburzeniom depresyjnym wśród mieszkańców województwa mazowieckiego [Edukacja zdrowotna dotycząca zapobieganiu zaburzeniom depresyjnym]	38 750,00	NGO's	2	882 os.	-	ZD
		Ochrona i promocja zdrowia psychicznego dotycząca psychoedukacji dzieci i młodzieży- zad 1	1 149 573,35	NGO's, podmioty prowdzące działalność leczniczą	15	28 200 os.	-	ZD
		Ochrona i promocja zdrowia psychicznego dotycząca psychoedukacji rodziców/opiekunów w zakresie rozwoju i funkcjonowania dzieci i młodzieży zad.2	580 318,87	NGO's, podmioty prowdzące działalność leczniczą	9	11 102 os.	-	ZD
		Ochrona i promocja zdrowia psychicznego dotycząca psychoedukacji dzieci, młodzieży oraz ich rodziców/opiekunów w zakresie profilaktyki uzależnień behawioralnych zad. 3	572 357,32	NGO's, podmioty prowdzące działalność leczniczą	6	6 851 os.	-	ZD
		Program w zakresie wsparcia oraz wzmocnienia efektów rehabilitacji dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi i uzależnionej od substancji psychoaktywnych	254 400,00	podmiot prowadzący działalność leczniczą	1	106 os.	-	ZD
		Edukacja zdrowotna dla kadry medycznej, psychologów, kadry pedagogicznej, pracowników ośrodków pomocy społecznej obejmujące zagadnienia profilaktyki i wczesnego rozpoznawania uzależnień wśród dzieci i młodzieży oraz zapobiegania skutkom zdrowotnym wynikającym z uzależnień - zad.1	31 100,00	NGO's	1	5 074 os.	-	ZD
		Edukacja zdrowotna dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców/opiekunów w zakresie profilaktyki uzależnień i zapobiegania skutkom zdrowotnym wynikającym z uzależnień - zad. 2	177 271,68	NGO's, podmioty prowdzące działalność leczniczą	8	814 os.	-	ZD
		Zadanie „Edukacja zdrowotna dostosowana do potrzeb osób z chorobą nowotworową i ich bliskich"	97 000,00	NGO's	2	10 200 os.	-	ZD
		Program polityki zdrowotnej w zakresie zaburzeń depresyjnych dla dzieci i młodzieży z województwa mazowieckiego na lata 2022-2024	916 321,23	podmioty prowadzące działalność leczniczą	9	1 604 os.	-	ZD
Cel 3. Podejmowanie innych działań mających na celu zapobieganie zaburzeniom psychicznym wśród mieszkańców Mazowsza.		Organizacja konferencji poświęconej tematyce zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży	65 890,00	Organizację wydarzenia powierzono podmiotowi wyłonionemu w postępowaniu przetargowym	1	120 os.	-	MCPS
		Opracowanie publikacji (wkładu merytorycznego) „Poradnik zdrowia psychicznego wraz z drukiem 500 sztuk	17 800,00	Organizację wydarzenia powierzono podmiotowi wyłonionemu w postępowaniu przetargowym	1	500 os.	-	MCPS
		Opracowanie i przeprowadzenie kampanii społeczno-edukacyjnej skierowanej do uczestników i pracowników świetlic socjoterapeutycznych/ świetlic środowiskowych z obszarów gminnych z terenu województwa mazowieckiego.	45 000,00	Organizację wydarzenia powierzono podmiotowi wyłonionemu w postępowaniu przetargowym	100	bd.	-	MCPS
		Mazowiecki Przegląd Zdrowia Publicznego - "Profilaktyka i wczesne rozpoznawanie uzależnień behawioralnych wśród dzieci i młodzieży"	8 351,00	ZD	-	150 os.	-	ZD
		Mazowiecki Przegląd Zdrowia Publicznego -„Profilaktyka zaburzeń depresyjnych wśród dzieci i młodzieży" - II edycja	1 845,00	ZD	-	150 os.	on line	ZD

Załącznik nr 6

Wykaz działań realizowanych przez SWM w 2023 r.

2023 r.								
Cele główne	**Cele szczegółowe**	**Nazwa zadania**	**Wysokość środków finansowych przeznaczonch na realizacjęę zadania**	**Realizatorzy zadania**		**liczba osób/podmiotów, które skorzystały z działań realizowanych w ramach zadania**	**Uwagi**	**Dysponent środków**
				rodzaj podmiotu np. NGO's, jst.	**liczba podmiotów objętych wsparciem**			
Cel 1. Zapewnienie osobom z zaburzeniami psychicznymi wielostronnej opieki adekwatnej do ich potrzeb	**Upowszechnienie środowiskowego modelu psychiatrycznej opieki zdrowotnej**	-	-	-	-	0 osób/podmiotów*	-	
	Upowszechnienie zróżnicowanych form pomocy i oparcia społecznego	Wsparcie samodzielności społecznej osób z zaburzeniami psychicznymi oraz ich rodzin	494 714,00	NGO's	6	3 095 os.	-	**MCPS**
		Pomoc niemedyczna dla rodzin z dziećmi w zakresie przeciwdziałania depresji, zaburzeń odżywiania oraz kompulsywnych zachowań związanych z używaniem nowych technologii	248 997,00	NGO's	5	730 os.	-	**MCPS**
		Droga do samodzielności – wsparcie dla osób z zaburzeniami psychicznymi i ich rodzin	750 000,00	NGO's	6	1 205 os.	-	**MCPS**
		Działalność na rzecz poprawy jakości zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży	750 000,00	NGO's	4	550 os.	-	**MCPS**
		Aktywizacja i dostosowanie społeczne dla osób dorosłych ze spektrum autyzmu	267 708,00	NGO's	6	182 os.	-	**MCPS**
		Kontynuacja wsparcia funkcjonujących dziennych domów pobytu dla osób starszych z chorobami otępiennymi, w tym chorobą Alzheimera	4 000 000,00	NGO's	6	179 os.	-	**MCPS**
		Utworzenie i działanie ośrodków wsparcia dla dzieci i młodzieży z potrzebami wynikającymi z zaburzeń psychicznych	2 500 000,00	NGO's	3	310 os.	-	**MCPS**
		Utworzenie nowych dziennych domów pobytu dla osób starszych z chorobami otępiennymi, w tym chorobą Alzheimera	7 140 642,59	NGO's	6	229 os.	-	**MCPS**
		Z Alzheimerem na co dzień – pomocna dłoń dla osób chorujących oraz ich rodzin	350 000,00	NGO's	6	762 os.	-	**MCPS**
		Programu Wsparcia Domów Opieki Medycznej na lata 2023-2025	8 028 355,10	NGO' podmioty wykonujące działalność leczniczą	14	552 os.	-	**ZD**
		Program w zakresie wsparcia oraz wzmocnienia efektów rehabilitacji dzieci i młodzieży z zaburzeniami psychicznymi i uzależnionej od substancji psychoaktywnych	316 800,00	podmiot leczniczy	1	185 os.	-	**ZD**
	Aktywizacja zawodowa osób z zaburzeniami psychicznymi	Poradnictwo zawodowe indywidualne i grupowe	-	Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie oraz filie WUP w Ostrołęce, Płocku i Radomiu	-	b.d.	1. Grupowe porady zawodowe dot.: - określania potencjału zawodowego - autoprezentacji i komunikacji oraz przygotowania się do rozmowy z pracodawcą 2. Grupowe informacje zawodowe dot: - sposobów poszukiwania pracy i przygotowywania dokumentów aplikacyjnych - zasad sporządzania biznesplanu i warunków otwierania działalności gospodarczej oraz spółdzielni socjalnej	**WUP**
Cel 2. Prowadzenie działań na rzecz zapobiegania stygmatyzacji i dyskryminacji osób z zaburzeniami psychicznymi	**Podejmowanie działań z obszaru edukacji oraz promowania i ułatwiania kontaktu z osobami cierpiącymi na choroby psychiczne**	Wspieranie rozwoju dziecka w spektrum autyzmu i ADHD przez wsparcie rodzica i szkoły (BOM) projekt.93	36 090,00	NGO's	1	335 os.	-	**ZD**
		Seria warsztatów dla dzieci pt.: "Nasze kochane dzieciaki" [BOM] projek. 345	11 600,00	NGO's	1	31 os.	-	**ZD**
		Program polityki zdrowotnej w zakresie profilaktyki zaburzeń depresyjnych u dzieci i młodzieży z województwa mazowieckiego	2 713 007,01	NGO's podmioty wykonujące działalność leczniczą	9	1 718 os.	-	**ZD**
		Zadanie „Edukacja zdrowotna dostosowana do potrzeb osób z chorobą nowotworową i ich bliskich"	95 700,00	NGO's	2	10 133 os.	-	**ZD**
		Ochrona i promocja zdrowia psychicznego dotycząca psychoedukacji osób dorosłych zad.1	497 034,94	NGO's podmioty lecznicze	6	36 039 os.	-	**ZD**
		Ochrona i promocja zdrowia psychicznego dotycząca wsparcia procesu zdrowienia osób chorujących psychicznie zad. 2	298 151,98	NGO's	3	635 os.	-	**ZD**
		Wsparcie w kryzysie psychicznym zad.3	334 658,00	NGO's podmioty lecznicze	4	536 os.	-	**ZD**
		Ochrona i promocja zdrowia psychicznego dotycząca psychoedukacji dzieci i młodzieży zad. 1	569 144,68	NGO's podmioty lecznicze	9	14 021 os.	-	**ZD**
		Ochrona i promocja zdrowia psychicznego dotycząca psychoedukacji rodziców/opiekunów w zakresie rozwoju i funkcjonowania dzieci i młodzieży zad. 2	438 489,11	NGO's podmioty lecznicze	7	22 876 os.	-	**ZD**
		Wsparcie i psychoedukacja dzieci przewlekle chorych oraz ich rodzin zad. 3	98 345,00	NGO's podmioty lecznicze	2	5 478 os.	-	**ZD**
		Organizacja przedsięwzięcia edukacyjno-kulturalnego w zakresie profilaktyki uzależnień dzieci i młodzieży pn.: "Pan Niezwykły"	180 000,00	podmiot leczniczy	1	3 828 os.	-	**ZD**
		Promocja zdrowia psychicznego pt.; "Zalesiada" [Promocja zdrowia psychicznego pt. Wiedzieć więcej nt. zdrowia psychicznego - niezbędnik dla każdego.]	17 298,54	podmiot leczniczy		374 os.	-	**ZD**
		Edukacja zdrowotna dla kadry medycznej, psychologów, kadry pedagogicznej, pracowników ośrodków pomocy społecznej obejmujące zagadnienia profilaktyki i wczesnego rozpoznawania uzależnień wśród dzieci i młodzieży oraz zapobiegania skutkom zdrowotnym wynikającym z uzależnień	43 740,00	NGO's	1	1 480os.	-	**ZD**
		Edukacja zdrowotna dla dzieci i młodzieży oraz ich rodziców/opiekunów w zakresie profilaktyki uzależnień i zapobiegania skutkom zdrowotnym wynikającym z uzależnień	410 976,00	NGO's podmioty lecznicze	8	2 268 os.	-	**ZD**
		Edukacja zdrowotna dostosowana do potrzeb różnych grup społeczeństwa dotycząca promocji zdrowia psychicznego	154 111,00	NGO's podmioty lecznicze	6	61 390 os.	-	**ZD**
Cel 3. Podejmowanie innych działań mających na celu zapobieganie zaburzeniom psychicznym wśród mieszkańców Mazowsza.		Zorganizowanie jednodniowej konferencji poświęconej tematyce zdrowia psychicznego w obszarze społecznym	115 005,00	Organizację wydarzenia powierzono podmiotowi wyłonionemu w postępowaniu przetargowym	1	150 os.		**MCPS**
		Opracowanie publikacji (wkładu merytorycznego) „Poradnik zdrowia psychicznego wraz z drukiem 500 sztuk	1 147,35	Organizację wydarzenia powierzono podmiotowi wyłonionemu w postępowaniu przetargowym	1	500 os.		**MCPS**
		Kompleksowa realizacja świadczenia usług superwizji indywidualnych i/lub grupowych w formie stacjonarnej i/lub online dla pracowników socjalnych, pracowników ośrodków pomocy społecznej, kuratorów, asystentów rodziny, pracowników CUS oraz organizacji pozarządowych działających na rzecz osób z zaburzeniami psychicznymi na terenie województwa mazowieckiego	69 310,00	Organizację wydarzenia powierzono podmiotowi wyłonionemu w postępowaniu przetargowym	1	127 os.		**MCPS**